

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

640. An, & quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

pta beneficia valide impetrantur ad obtinenda plurima beneficia) variis fraudibus præbeatur occasio, quibus obviandum, & cupiditas ad plura beneficia arcenda; adeoque talia rescripta benefi-

cialia tanquam odiosa maximè restringenda juxta e. 4. de præb. in 6. hincinquam, merito censendum expectativam illam posteriorem emanasse contra Pontificis intentionem, & omnino irritam esse.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHVS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

Questio 639. Quanam beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario, hoc est, sine speciali indulto?

Respondeo primò: Cardinales Episcopi jure ordinario, & sine speciali indulto & privilegio conferunt beneficia existentia & vacantia in eorum Episcopatus, intelligendo hoc de mensibus ordinariis. Si enim hanc potestatem habent Episcopi alii, cur non & illi? Paris. de rescript. l. 7. q. 12. nu. 5. & seq. Item beneficia existentia in Episcopatus, Abbatibus, Prioratibus, quos in commendam ex dispensatione Papæ & consuetudine, ut decentius vivant, habent jure ordinario, seu ratione illorum Episcopatum, Abbatiarum, & Prioratum conferunt; quia & in his jura Episcopalia exercent; ac proinde visitare, recipere quòque resignationes possunt. Paris. ibid. num. 22. Unde etiam, dum Cardinalis Episcopus providet in mensibus ordinariis, semper censetur providere auctoritate ordinariâ, non vigore indulti. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. s. 5. n. 21. citans Rotam Decis. 444. num. 64. p. 5. recent. Tom. 2. Quinimò si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provifus ab eo, diceretur provifus ab Ordinario quò ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Tond. ibid. nu. 21. Lott. l. 2. q. 10. n. 38. citans Gonz. gl. 24. num. 68. & Rot. in Cremon. Canon. 26. Apr. 1624. Ac proinde locus esset dispositioni. c. 2. de concess. præb. & devolutioni, nimirum ad immediatum Superiorem Cardinalis tanquam Episcopi, si Cardinalis Episcopus non contulit intra sex menses. Tond. ibid. num. 21.

2. Respondeo secundò: Cardinales non Episcopi beneficia existentia in eorum titulis, seu Basilicis conferunt, non ex gratia seu privilegio particulari, sed de jure communi ac ordinario; cum Cardinales titulares in titulis suis sint Ordinarii, & tanquam Episcopi, juxta c. bis quis, de major. & obed. Paris. l. 7. q. 12. num. 9. citans quamplur. Card. de Luc. de benef. d. 21. num. 16. Lott. l. 2. q. 2. nu. 7. citans Germon. de indult. Card. s. tum ratione. num. 15. Barb. in collectan. ad cit. c. bis quis. nu. 2. & Abbatem ibid. num. 1. & 2. Quapropter in iisdem titulis destituere quòque possunt beneficiarios, recipere resignationes & c. quia jura Episcopalia in iis habent. Paris. l. c. Nihilominus jus hoc providendi in illis in tantum consecuti sunt ex speciali concessione Pa-

pæ, quatenus illi aliàs jus hoc tanquam Urbis Episcopo originaliter competit, ut eos magis alliceret ad residendum, & ne deserant Curiam Papæ, cui assistere debent. Lott. loc. cit. nu. 8. citans Germon. ubi ante. Unde etiam hac potestate conferendi privantur, si à Curia discedant, juxta reg. 7. cancell. Lott. ibid. Porro ex eo quòd jure ordinario beneficia illa conferant, infert Card. de Luca. loc. cit. num. 17. & 19. quòd, dum per regulam dictam ratione absentia illorum à titulis suis reservantur dicta beneficia, aliàs ad eorum collationem ordinariam spectantia, id fiat per speciem pœnæ (quam semper importare dicitur privatio juris quæ sit, & competentis) non autem per modum ademptionis vel modificationis gratiæ ac privilegi, adeoque absentia esse debeat talis, quæ speciem delicti redoleat. De ceterò præsentiam eorum non requiriveram, sed sufficere fictam, qualis est, dum absunt pro servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, vel aliàs de licentia Papæ, secus ac contingit in Episcopis alternativâ mensium gaudetibus, tradit idem Cardin. Porro dum jure ordinario dicuntur conferre in mensibus reservatis, hoc ita accipiendum, non quòd fiat hoc citra omne privilegium (faciunt enim hoc vi exceptionis contenta in regula 8.) sed postquam præservati per hanc exceptionem conferunt de jure, quòd habuerunt seclusâ reservatione: Adeoque quòd hoc in sensu jus eorum sit ordinarium, id potius habent jure dictæ exceptionis, quam indultariæ concessiois, huic exceptioni superaddita. vide Card. de Luca. in sum. de benef. n. 23.

Questio 640. An, quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia?

Respondeo ad primum: Cardinales omnes Rex speciali privilegio intuitu hujus supremæ dignitatis ipsis à Papa concessæ habent indultum circa collationem beneficiorum. Tond. loc. cit. n. 3. Paris. l. 7. q. 12. num. 23. de quo indulto specialem tractatum edidit Anastas. Germonius.

2. Respondeo ad secundum: horum indultorum duo sunt genera, alia ordinaria, alia extraordinaria. Ordinarium illud, quòd solet concedi Cardinalibus, qui jure ordinario beneficia conferre possunt; dum nimirum, ut dictum, obtinent Episcopatum aliqùe aut Abbatiam, et si eam habeant in commendam, vel aliàs speciali jure, privilegio, aut consuetudine legitimâ titulis beneficiorum suorum hanc potestatem annexam habent. Tond. loc. cit. num. 4. ubi ex Seraph. decis. 980. nu. 8. quòd Breve faciens mentionem de ordinariis Collatoribus, non solum intelligatur de Ordinario nativo, nempe Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario, adeoque indul-

indultum hoc ordinarium suffragatur Cardinalibus in omnibus casibus, in quibus Cardinales sunt ordinarii collatores; non autem in quibus sunt collator extraordinarius, v.g. dum collatio beneficiorum spectat ad eum tanquam ad legatum, Tond. n. 7. Cum enim in multis casibus Cardinales considerati ut collatores ordinarii impediuntur conferre beneficia propter regulas Cancellariæ, hinc datur illis indultum hoc, quod nihil est aliud, quam remotio impedimenti provenientis ex iisdem regulis Cancell. Unde etiam dicitur ordinarium, quia non tribuit Cardinalibus novam facultatem conferendi beneficia; sed solum removet impedimenta, ita ut Cardinalis collator ordinarius vi illius conferens beneficium in mense aliis non ordinario, sed reservato, dicatur conferre tanquam Ordinarius, neque ab ipso provisus dicatur provisus Apostolicus, sed beneficium obtinere tanquam provisus ab Ordinario, Tond. loc. cit. num. 9. juxta decis. Rotæ in Toletan. beneficii. 5. Aprilis 1593. apud Buratt. decis. 622. num. 11. Idem docet Lott. l. 2. q. 10. num. 37. dum ait: si Papa indulget Ordinario impedito conferre propter reservationes Apostolicas, ut illis non obstantibus, conferat, privilegium sive indultum cadit super remotione impedimenti; non autem super actu collationis subséquente; & propterea actus remotionis impedimenti dicitur Apostolicus, actus verò collationis dicitur ordinarius: non sicut actus ligato pedibus dissolvantur vincula, dicitur beneficium illud dissolventis consummari in ista dissolutione vinculorum; actum verò subséquentis ambulationis esse actum hominis liberi, & distinctum à dicto beneficio, citat Jo. Monach. in c. cum aliquibus. num. 2. de rescript. Idem eadem similitudine adductâ habet Card. de Luca. de benef. d. 1. n. 5. idque procedit, etiam si Ordinarius dicat, se conferre in vim indulti, juxta dicta q. preced. Extraordinarium indultum est, quod continet aliquid, quod Cardinalis non potest facere tanquam Episcopus, aut alius collator ordinarius; quia tunc Cardinalis non confert jure ordinario, sed in vim provisionis pontificiæ. Unde tunc provisus ab eo dicitur provisus Apostolicus, debetque frui omnibus privilegiis & prerogativis, quæ de jure competunt provisio Apostolico, juxta tradita per Rotam decis. 530. num. 26. p. 4. recent. To. 3. & Angelum Tr. de acquir. poss. q. 19. num. 70. Tond. loc. cit. nu. 11. Tale indultum extraordinarium communiter reputatur illud, quod concedi solet Cardinalibus, Episcopis post Episcopatum dimissum conferendi nihilominus vacantia in eo beneficia in mensibus Papalibus; de quo infra. Porro hoc ipsum indultum extraordinarium superinductum, utpote inductivum formalis servitutis odiosum esse; dum econtra illud ordinarium datum Cardinalibus Episcopis possidentibus Ecclesias tanquam ordinariis Collatoribus sit favorabile, utpote præservativum facultatis de jure communi aliis competentis, seu remotivum obstaculi inducti per regulas reservatorias, tradit Card. de Luca. de benef. d. 2. num. 6. Est & illud observandum, quod hujusmodi indulta quandoque sint ampliora, quandoque verò strictiora, & ideo semper eorum tenor diligenter inspiciendus est. Tond. num. 19. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 24. n. 73.

74. Card. de Luca. in sum. de benef. num. 109.

* *

Questio 641. Ad quæ beneficia conferenda extendant se indulta Cardinalium?

1. Respondeo primò: extendunt se ad omnia beneficia reservata, exceptis iis, quæ reservantur reservatione clausâ in corpore juris, quia per illa tolluntur obstacula omnium cæterarum reservationum. Tond. loc. cit. n. 20. citans Rotam.

2. Secundò ad omnia & singula beneficia quomodolibet nuncupata, & qualificata ad ipsorum cum alio collationem, præsentationem, electionem aut similem aliam, vel dissimilem dispositionem spectantia (modò in libris Camera Apostolicæ descripta non sint, aut ex personis familiarium Papæ, vel Conclavistarum, aut occasione vacationis apud Sedem reservata vel affecta non sint) ita ut soli per se ipsos vel alios ab ipsis deputandos absque canonicis, Capitulo, aliisve quamlibet dispositionem conjunctim vel divisim cum iisdem Cardinalibus habentibus liberè de iis providere possint, dummodò aliis sub illorum indultis comprehendantur. Tond. loc. cit. n. 13. juxta constitut. Urbani VIII. 29. Decemb. 1625. quam verbo tenus recitatam videre est apud Lott. l. 2. q. 21. num. 126. atque ita, dum indultarii vi dictæ constitutionis conferunt soli dicta beneficia aliis ad simultaneam collationem spectantia, dicendos esse conferre illa jure delegato, ac vice & nomine Papæ, cum ita iis detur istud plus, quod antea eis non competebar, ait Card. de Luca. de benef. s. 1. num. 37. citans decis. Rot. 505. p. 5. recent. quam reputat magistralem & primam in hac materia.

3. Tertiò extendunt se indulta ista Cardinalium præfatorum, hoc est, Episcoporum ad beneficia Ecclesiæ suæ, quam ultimo loco dimiserunt; sic enim Urbanus VIII. in const. sua quæ incipit: licet nullus &c. decernit, quod Cardinales præfules indulto conferendi beneficia uti possunt ratione duntaxat Ecclesiarum, quibus præfunt, quarum regimini ultimo loco cesserunt. Tond. loc. cit. num. 33. ubi etiam ex Barbof. quod constitutio illa Urbani non sit extendenda ad alias Ecclesias præter illam, cui ipsi præfuerunt, aut præfunt tanquam præfules. Verum num ad hoc suffragetur illis indultum, quod habuerunt, dum Ecclesias dictas possidebant; an egeant novo speciali, de hoc vide dicenda inferiùs, ex quibus probabiliter deduces egere novo, saltem quo ex nova gratia præservetur illud habitum, seu habita facultas prior indultaria.

4. Quintò extendunt se hac indulta ad beneficia patrimonialia, ut tradit Paris. de resig. l. 2. q. 12. n. 5. modò conferantur filiis patrimonialibus.

5. Quintò extendere se ad beneficia litigiosa, docet Card. de Luca. de benef. d. 52. num. 15. citans Rotam decis. 525. p. 2. recent. Ait tamen Lott. l. 1. q. 40. num. 108. sub concessio indulto conferendi etiam litigiosa, non comprehendit litigiosa, nisi in casu resignationis. citat pro hoc Lancell. de attent. in pres. num. 53. Pur. decis. 56. de prob. & negat simpliciter Garc. p. 5. c. 3. num. 58. Cardinales ordinarios collatores posse vi indulti conferre beneficia litigiosa, seu in iis subrogare, ex quo de jure communi id prohibetur per c. 1. & 2. ut litè pendente, eò quod indultum tollat solum obstaculum reservationis Regularum; citat pro hoc Gonz. gl. 24. nu. 27. qui dicat sic expressè resolutum in Hispanensi beneficii 20. Feb. 1604. & aliis, vide dicenda de hoc infra, ubi de Legato de latere.

Quæstio